

klaget over: Men til ekstraordinære Foranstaltninger, som naar der skal købes ekstra Klokker eller Spir eller bygges helt ny Kirker, skulle Borgerne eller Sognefolkene give „efter deres Andagt“, og da Andagt ikke er nogen tvungen Sag, saa vil det jo sige: ganske frivilligt. Fortolkningen synes mig saa klar, at den Fremgangsmaade, som hidtil har været brugt, ved at bygge Kirker uden at have Penge og lade den ved deres Opbygning fremkomne Gæld læse som Prioritet paa Kirken og derefter sige, at det er en Brøst, som Kirken haver, og som Sognefolket skal afhjælpe, synes mig ikke at være en Fortolkning, men en Genvej over et endda temmelig højt og besværligt Gærde, som man kun har kunnet tillade sig, fordi man har benyttet den Magt, man har. Naar vi nu ere komne ind paa at stille Forslag om at bevilge 50,000 Kr. til denne enkelte bestemte Kirke i St. Johannes søndre Sogn, er det, fordi Udvalget har ladet sig lede af den Betragtning, at der her i dette Sogn er saa ekstraordinære Forhold til Stede, at Sagnet virkelig trænger til en Kirke, og det er vist ogsaa rimeligt nok, at Sagnet er overordentlig stort og kan trænge til en Kirke. Om det derimod trænger til et Statstilskud, er jo en anden Sag. Af det Tidsskrift, som omdeles til alle Rigsdagsmænd, ses det dog, som ogsaa en tidligere, æret Taler har fremdraget, at der ligges inde med en saa stor Beholdning, at der ingen Grund er til at tro, at det skulde være nødvendigt for Staten at træde til, saaledes som det er nødvendigt i mange andre Egne af Landet, hvor der bygges Kirker. Den Regel findes der, at naar et Sogn vil have sig en ny Kirke, saa skyde de Penge sammen, og saa ansøge de Statskassen om Bidrag til den ny Kirke, men der er ikke Tale om at ligne paa Sagnet. Det bliver en Blanding af Statstilskud og frivillige Gaver, og de fleste Sogne, som skulle bygge Kirker, ere i den Stilling, at de ikke ere i Stand til at undvære Statstilskud. Der er mange Sogne i Jylland, som have faaet betydelige Statstilskud til ny Kirker, men den samme Maalestok kan man ikke med Rette anvende i Kjøbenhavn, hvor endog Kirkebygernes eget Tidsskrift viser, at de have Penge i Overflod. En Artikel deri siger: i de sidste 9 Aar have vi bygget 10 ny Kirker, men det er ikke noget imod, hvad der kan ventes i de næste. Jeg tror, at Rigsdagen meget godt kunde have vist denne Sag fra sig, fordi der ikke var Trang til Stede til Tilskud, men naar Folketinget

ikke desto mindre gaar ind paa at give et bestemt Tilskud til denne bestemte Kirke, kan man ikke nægte, at det er i Overensstemmelse med den Praksis, der er fulgt. Det er en ikke utvivlsom Fortolkning af Grundlovens Ord om, at den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Statskirke og understøttes som saadan af Staten, thi man understøtter jo ellers ikke, saa længe der er Penge nok, og her er Penge nok. Vi kunne altsaa godt nægte Understøttelse. Man har imidlertid, som sagt, fortolket Grundloven og de nævnte Love saaledes før, og af den Grund vilde det være godt, om vi fik bestemte, faste Regler om, hvornaar Statskassen skal træde til, men ogsaa bestemte og faste Regler for, at Borgerne skulle være fri for Tvangsudskrivning. Derfor vilde det have været ønskeligt, om der i dette Underændringsforslag havde staaet, at der ikke i den Anledning maatte foretages nogen særlig Paaligning paa Sogne eller Stadens Beboere som Helhed. Man har imidlertid ikke ment, at det var nødvendigt at nævne de sidste, thi der eksisterer i Øjeblikket ikke nogen Lov, hvorefter man er i Stand til at ligne paa Staden i sin Helhed. Efter at Ministeriet havde begyndt at fortolke Christian V.s Lov saaledes, at man kunde foretage Tvangsudskrivninger paa det enkelte Sogn for at bygge ny Kirker, bleve disse Tvangsudskrivninger saa haarde her i Byen, at man følte, at det var ubilligt mod det enkelte Sogn, at det skulde hvile paa det, og i Stedet for at gaa den Vej at faa en Lov, som ordnede det hele, eller den Vej, at man samlede Penge og søgte Statstilskud for Resten, gik man den Vej, at man i 1888 tilvejebragte en Lov, som hjemlede, at man ikke maatte udskrive paa det enkelte Sogn, men paa Stadens samtlige Beboere. Det var kun en midlertidig Lov, som blev fornyet nogle Gange, men som ikke mere er i Kraft. I dette Øjeblik staa vi saaledes, at der ikke gives hverken nogen Lovhjemmel eller Fortolkningsregel, hvorefter man vil være i Stand til paa samtlige Kjøbenhavns Indvaanere at udskrive Kirkeskat til Nybygninger. Nu nævne imidlertid, som sagt, den højterede Minister — jeg haaber, jeg har misforstaaet ham — at han tiltraadte dette Ændringsforslag, men dog holdt sig en Udvej aaben, for saa vidt man ikke skulde kunne faa Penge ad anden Vej. Men saa vil jeg da sige, at det har været Forudsætningen for vort Parti, og det er i alt Fald Forudsætningen for, at jeg vil kunne stemme for en Bevilling som denne, at der derigennem